

РУССКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИИ

Виходва кажда тидеень. — Предплати на рок 60 Дин., за пол рока 30 Дан. За Америку и други краі 2 долари рочне.

Предплату и други писма до Редакції и Управы треба поси- лати на адресу: „Руски Новини“ Палкорейски (Югославия).

Криза у Америки.

Док так у Америки владало обще за- довољство и Американци веселим оком патрели на свою б'удучност, бесподзи- вано як трон з ведрого неба припало в есені 1929. року крах. Була баш среда, кед рижни банково и торговски акції почали на н'юйоркской бурзи нагло падац. «Чарна среда» назвали Американци тот дзень, бо у Америки кажда человек ма акції и кажда з нима спекулира, а поне- же дзельн ступили за половку на цени, прето Америка дем у едним дню стра- цела даскельо милиярди долари, а велі плодзе од богачох востали жобраши.

Як не то стало и прето.

Тота величезна и дотераз незнана катастрофа у американским газдованю указала цалому швету, а баяко и амери- канцом самим, же пали тот американски «рай» мал барз слаби темель. Спекуля- ция зос акциями банкарских и торго- ских дружеств то було перше жридо американского благостаня. Друге жридо було у необраниченей фабричной индустрии, келта дем фабрицирана и фабри- цирана полу робу, а не думала, же и швет и потреба людзох мало своје границы и шикко параз нехасовац не тодни.

Предаване шиккого на одплату при- номогло тиж тому, же кажда могол шик- ко куповац, але -- на остатку не могол виплатити, надалей непрестана манифи- ция не дем фабричной индустрии, але и земледійской работи тиж приноматани розволю общого, але так краткого и не- стаемного благостаня Америки.

Спекуляция з акциями.

Тота спекуляция добре позната у шик- ких индустрийских краіох, то знаци у краіох, дзе ест вельо фабрики. Вона обетоі у тим же плодзе наместо да свој зашпоронани пенезж к'ваду до банкох, ку- пују акції рижних фабричных и торго- ских акційних дружеств. На кончу рока виплата таке дружтво од тих акційох

камати, котри ше волаю дивиденди. Тоти дивиденди су обично векши од банко- вих каматох, цо би их человек достал за тот пенезж, за котри купил акції. Прето Американци вотели купити акції, як уло- жиц пенезж до банкі.

А кед ше едво акційне дружтво до- бре розвивало и планело ине векши ди- виденди, лебо толом так випатрало, же будзе вецей плациц, теди акції того дру- жтва кажда спел купити и вони ше, як кажда роба, за котру вельо питаксе почали на цени дзвигат. Милийони плодзох ку- повали тоти акції, а вельо було таких чистих спекулантох, котри нем жши и збогачовали ше од того, робели з акци- ями обичну марковну-спекуляцию. Вони нешка куповали акції (и без пенезжо) дем зато, да их на ютрьо, кед им ше ца- на дзвигно предало зос добрим зароб- ком. А так спекулираци у Америки цем миллионери, але и роботици и фир- мере (парасты).

Тота спекуляция барз напредавала, велі на ней зробели нуван пенезж, але источасно росла и ширела ше вше бар- жеј шветоза криза. Прицаклуті европей- ской держави не могли куповац амери- канской роби у такей мери, ак то аме- риканцом требако и пререли на шикко високу царину. Прето мушели амери- кански фабриканти зменшат роботу фабри- кох, одпуцовац работникох, а тиж зни- жит и тоти красни дивиденди од акци- йох. Прето шикки акції почали нагло падац и трацит свою цену. На тот спо- соб дочекала Америка свою горе сло- мнуту «чарну среду».

Нови докази за правдивосц Библии.

Виселічки безбожци усилочали ше вецей рази побивац правдивосц Библии и шиккого, цо вона приповеда о створеню швета, перних людзох, потопу швета и о других важних прав-

дох, котри кажда християн зня и вера. Але без- божци сду заглушили своје совиед, и справдац датк свој безбожци и трини живот и прето шку авалид основу нашеј вери — Святе Писанья.

Видумали к'вацо, але ине им християнски учени доказади, же их надала на Библію то обични видумки, по рохвала з полубеного шер- ца. Вельку вилуту зробела Библия наука ар- хеологич, котра проучуе остатки старих варо- шох, находит и под жему заснвали стари слики и рижни писанья, а котрих ше видат, же у ста- рих часох було наведе так, як у Библии описано.

У найновшій часу одкопали у Мисопо- тамии, на запад од Палестини кедзи рижли Евфрат и Тигрис у вавилу Тете Парва провацли найстариного варошу на имене, старого 6.000 л'риц. У р'вадлужоцх на цацили цїи едней ствари од металу и з того виходзи, же тот варош по- ходзи з каменей эпохи, кеди людзе шце не знали жетеза и правели шикко лам з камену.

Од шикких стварох, цо их учени у вави- лонии варошу цацили найлекшу зрелосю ма- влен печат, на котрим в вирваня слика чло- века и жеси голнх, а за жесу ше цацил гад. То очинкено найстарина слика перних людзох Адама и Еви, а слика гада доказуе правдивосц первородного греху за котри людзе и теди до- бре авали.

У тому треба додац, же и у историй ста- рого Вавилоу споминано ше вавно прародите- ля и гад-жесол, цо их кацел на грех, спомин- ва ше и потопу швета и ваврирх Ней. З то- го виходзи, же Адам и Ева жели дашо пред- основаню Вавилоу, а так учи Библия, а до- казуе и тот новонайдені печат зос слику на- ших прародителюх.

Щесливи им, же ават у душоцх веру, ко- трей правдивосц наука ине баржеј доказуе, а жалосни кажда человек, котри з шерца вингал Бога и жив лам за свој брех б'лудни на вичносц.

УКРАЇНА.

Кардинал Инницер межди Укра- їнцима. На Вельку поц, бул видельски владика и кардинал Инницер госц укра- їнских дружеств у Вицию. Висекого гос- ца призиват наш видельски парох о. Ар.

Кирило-Методийов Хор.

Иде плант організовани у Загребу пати церковни хор, под меном Кирило-Методов Хор, котри вжал себе за задачу, да укаже нашим людям а и другиям красоту наших церковних писеньох, наших обрядох и цалого церковного богослуженя. Прето тот Хор ишоа шпизац нашо церковни писені во других крайох нашей держави. Бул уж у Люблини, Марибору, Целю, Вираждину и Карловцу и вшадан побрал вельки успех и похвалу. З початком маю надумал Хор дац шпизацки концерти по вєкших местох у Славонїи. И так 3. мая будзе хор шпизац у Броду, 4. у Винковцех, 5. у Митровици, 6. у Вуковару, а 7. мая в недзелю на 5 година по ладно будзе шпизац у славней владической церкви у Дякове. Нашо людзе, котри биваю блївно тих вароших треба да у цо вєкшим числу на концерти того славного Хору приду и да упознаю наше церковне приваня у його полней красоти. — Хор водзи в. диригент Комаревски, председник о наш каноник и учени професор шпизацки добре познати о. Др. Шимрак, а подпредседник у Сриме обще познати наш пановец преч. Петранович.

Др. Владимир Мачек на судас.

В понеделок и второк, 24. и 25. априла була у Београду пред судом за образу держави розправа пром. Др. Владимиру Мачеку, котри по намери Степана Радича бул главни предьяк бывшей Хорватской Селяцкей Странки Оуужевка. Он бул прето, же у дружтво з предьяками других бывших хорватских странких и Демократской Странки Сметозара Прибичевича направел споразум, по котром би ше швацки тотя край нашей держави, по скорей були под

Приповідки.

„Дідо тутор“ жив медзи народом, а терз будзе жив и у кибки. Маркантна фигура його було межи народом, а маркантна вена и на пднер вишисена. Бул він заладски филозоф брїва человек.

Лем не розумим автора, кед гвари:

„Так дідо тутор бул тот, цо у найгорших часох се дал застац нашей націоналей свидомости, але цалого квал нїгли вєс далеким вельким руским нарцидм“. У нещайших часох націоналей самостийности требадо яснейше повєст, а котрим народом навязовал нїгли, чи з російским чи з украинским. Вериме, же автор того друге думал.“

М. Ковач: „Хто бул найдурьвїши?“ Пришети, котри на тим месце були уж вєцей ряз насланици, Ковач и терз показал. Дар приповєданя у нїги розвинути, а можєбуц мєстами аж бара насланиена охота рознїменц читателю.

„Стара писня“ опис прїятнї з тугу, меланхолично. Унїдан вона до творчости цалого гумориста нови елемент.

*) „Дідо тутор“ вїще не дописавил тоти два повєсти. — Редакція.

Австрию мали од Югославїи одтєрїти и вєд ше а бывшу Сербїю догваряц о том, чи буду вєвєшицки у одной держави як су терз, ен на. На розправа були дописани наших и стражих повєстох и вєльо публики. Др. Мачек виявил, же вон нїгда не ишоа за там, да хорватски край од Югославїи одтєрїтє. Бранїл Др. Мачека Др. Костич, адвокат вєс Земун.

Розправа завершена уж и понеделок, але сама ошуда будзе прогласїена у суботу.

Складка повєй странки.

Радикалей Селяцкей Демократїи, на котрей були цалозе вєс пїшцких бановицех, отримал ше аренлей подселї у Нишу. На складку були швацки министр, а тримал вєдше вонри других и председник владї Др. Срикин. Пре вєльою дїжже складку були претаргута и не завершена ше так, як було предмєлено.

Нови християнски дневник.

Од 1. мая почне у Сремску выходити нови дневни новини „Народ“, котри буду писані у християнским духу. То уж други християнски дневник у Югославїи, бо у Загребу выходил „Хорватска Страна“, котрей главни редактор в познати наш каноник Др. Янко Шимрак.

Демонстрації на универзитету у Загребу.

„Политика“ ява, же на загребским Универзитету група од 150 студентох зробела демонстрації и вєшор. Универзитетски власк зволал цолицю, котра направила вєшор 22 студенти завєрто до палиційского тарєну.

Щєли вєкєнуц а гарєнту.

З гарєнту у Слав. Пожеги щєли вєкєнуц цалєсно гарєнтуанта. У вєстатївєцїду австрияцє ре цємїїм то оверкєвали и гарєнтуантєх полавалє.

Хвиля.

Дижак, котри падал неперестанц цалє тидєль, на среду 20 априла прєстал. У вєлїх крайох держави було досц пїлїгу. Вєсакски рїка и Сава вєлєо вярєсла и уж грозила поплїва. Але цим дїжжє прєстал, рїки спаднї и вїлатра же терз будземє миц красну яру хвилю.

СТАРИ ДЛУЖНІЦИ ПОСИЛАЙЦЕ ПРЕДПЛАТУ!

К. М. Біл Дервляци. Добре класєна роля жднєй фактаїї у живоче. Сама приповєстка церпи на розцїтїносїцк у приповєданю. Вєцей акції вє лонкодєсло бї.

О своїх стварох препуцїєм суд другим. Материал Калєндару, як ше уж и по гдєданих стварох шїдал, досц вєлїки. Представя вон и вєльку літературну вєрєносц Бо Калєндар єдїни — попри Новїан — форум нашєй думки и наного слова. Слово наше мацєрїнєкє уж себе утвердєло праве на живот. Уж шмєло можамє повєст з Швєцїєю:

Наша дума, наша шїєк
Цє впрє, не загнє. . . .

Уж сам євонїуи, же суд мой ограничуи на самого себе, и не призвокам себе цєнїмїносц. Прето бї хасновїте будє, да дахтє вїнодемє гєч и кїтїки думкї.

У Львовє, фебруар 1933.

С. Саламон.

„РІДНЕ СЛОВО“.

Мєшачини новини за наших братох Українцєх у Славонїи и Боснєй вїшли за Вєльку Нєщ. Шїцки их и вєльо радєсцє прївїтали и уж перше числє цалком пошїло, гєч було друкованє у 635 примєрїїкн. А Українцєх у Югославїи нєт вєцєй як 15.000. Редактор раховал найвєцей на 350 прєдплатїїкєх, а уж терз их ше явєло вєцєй як 600. То знає, як гєти нашє браца були жаднї чїстєц лєвїнїи у своїм рєдєнїїм вїску и як вонї вїнаю цєлїї своїє новини. Кєд так далєй поїдє будзє „Рідне Слово“ выходити двєрєз у мєшачу.

Радєснї вонїа и то, же ше явєло цалєсно прєдплатїїкєх з наших вїдалєх у Бачкєй и Сримє. Так ше будє нашє людзє у Югославїи биркєй вєдєти собу упознавац и однї су другим прїблїжєвац, цо на нас Русїнох-Українцєх розшатїх по цалєй Югославїи бара потребно.

НОВОСЦИ

+ Вєналєл ше и спадїлїл пугївїчки аврєнєцї вєдалєско од Парїзу. Пїлєт, цє в аєрєпланом управлял на врємє вїсєчєл, а трєма путївїши вєрєлєи вєдїо в аєрєпланом.

— Причина жлїна. — Пїлєт чєвїнї, же учєнїк дєлєлє тоїнує гєрєсїно жїку так, же на „Атлєнтїк“ бївєлє „Бїк“ євїєрїїтє“ пїлєт рунєл ше га юг силїи лєд. Обїтєво тот лїд идє за вє вєк у маю, але терз ше рунєл скорєй и гєльє гє вєт, же захлєдєл пїлєт євїєрїю цєлєну жємєскєй кулі. Гє вїкїно и дїжжє вєс шїїгом палє на лїм у вєс, але у шїїрєх євїєрїїх крайох Гарєнї. Пєтїт, кєму гєти учєнї, у цєлє будзє вєнїкїнє євї тєдї, кєд тот лїд прїлєзє до цєлєй мєрєкїї струї „Голф стрїт“, у котрєй ше фрїанкє рєзтєнї.

+ Євїєцє цїбулю. — Намєдєн лєвїнї прїанєнє, же у Мєксїку (єстрєнї Америкї) у вєстє Торєнє євїє павї Томєлє Гарєлє, котра ма 120 рєнї, а вїбєт євє булє хорє и терз ше цалком добрє трїма. Вона вївєлє тїїку своєїгє здравя и дїлєгє животї, котра обєстє у тїлє, же прєз цїлу живот єдлє вона вєльє — цїбулю! Кєлєнї дєлєлє євїє трї рєдї цїбулю на гєч вїшє од нєй цїбуля цїмєрдєлє, але зєго вона лєжїлє тїлї шїмїкї вїк и вїшє булє здравє. Прето, хто євє длугє жїцї и мїлїдї вїшатрїц нїї є цїбулю! — так радїє цєлє старє жєнє.

— И Рузвєлт вїє. — Як знамє, таїкї у початку владї прєз. Рузвєлтє дошлєбодєсно у Америкї гїц алїкогєлїї нєпїї, за терз лєт пїлєо, котрє євє нїмє будє мопїїїтє од 3-2 стєпєнї. И Рузвєлт таїкї заручєл 24 фїлїанї пїшє оєдєдє укаїмє своїм гїрїданом же умєрєнє укїпїлє цїва євє євєдєнї.

— И у Чєхословєцкєй мєнїї дєлєнї. — Рєкє 1914. рєдєлєлє ше у Чєхословєцкєй на 1000 жїтєлєх 331 дєцкє, а терз ше рєдїє лєм 226. Вєлькє рєдєлєкє! Кєд так далєй поїдє почвє и цєскї народ вїмєрєлє як и фрїанцїскї. Зєго у Чєскєй єст вєльє бєзбєжкєх соцієлїєстєх и другїх, а гєтї євє євє євєнї, бї дєцї тє брїтє, а вонї євє лєм ушївалє.

ПОСИЛАЙЦЕ ПРЕДПЛАТУ!

ДУХОВНИ ЖИВОТ За нашо дзеци

Невзели женох ипронесших.
Апостол. Зач. 15.

Тих днеш, кед ше поминкало число ученикох, побегало нарицане Грекох на Жидох, же ше у канцодневним дзелах храни завадбу их вдовина. И дванац (апостоли) зозвали множество ученикох и гварели им: по право, же би ми ослабили слово Боже и вислуговали при столах. Оглядайте ше прето, браца, медзи собох за 7 жинох, именов Святости Духа и мудрости, котрих мя поставиме за тоту службу; а ми оставиме у молитви и у служби науковани. И подобала не тота бегеда инцим народом. И вибрала Стефана, мужа полного вири и Духа Святого, и Филипа и Прохара и Никанора и Тимона и Пармена и Николая, пранеця з Антонию. Их поставили пред очимах до зои ше поведоше в покладан своєю руки на них.

А слово Боже росло и силко ше множило число ученикох у Брусалюму; а було послушше вари и велике множество священикох.

Вибрані перших 7 дяконых.

Зос словами „тих днеш“ арелужусь си. Духа своєю приповедане о там, по ше стало у часу, кед апостоли були вшалебазели зос нелице и кед далей научовали вдуку Христа Роспатога. Число вирих з дая на зень бывало бывало шне велике и перни християне були людзе а людскими слабостима. Медзи нима пришло дораз у початку до спору медзи „Греками“ и „Жидками“. „Греки“ були покресден Жидан з других зрахох, а не а Юдеи, на забули своєю мадернически язык. Под слово „Жидки“ треба розуми покресдених Жидох а Брусалюму, котри бегедали на мадернически языком. Бани и други мали своєю худобни у Брусалюму, а християне там худобни помагали. Права Жидох шне були инци же су вибрани. Права Жидки и покресдени на бара любели Жидох християнох, котри, прывабули мадернически язык, да сутореди гречески. Тота побегалка указала не и у дзельно мадернически худобниам. З того вкласа препарки медзи банима и другима.

После Христа Церква за вощи народи, прето апостоли дораз зробели край тому спору. Вони зволали вирих, дай выберу стовари себе 7 жинох полних Святого Духа и мудрости, а апостоли доложили их до служби на худобниам.

Ту ше першираз указує дяконеска служба, котра виходил зос апостолеской служби.

Були вибрани 7 дяконых, бо одразу апостоли роздзелели пала Брусалюма на 7 часци и каждому дяконому дали до водзи брину над одну частку мести над худобниам.

Щацки радостно востухали и дораз вибрани 7 кандидатох. И герас видане, до апостоли далей робит: вони ше модля и владу руки на вибраних: Модля ше, да вимодля од Госкопотребну ласку. И так и вощи бива при пошванено дяконых и священикох.

Цва ше перни спор укладол, дораз ше наука Христова далей ширела. Науку Христову прывел и вели милозиви свещеници. Так ше мало по мало готовела побуда християнства над жидовством. Але Христова Церква шне мала бара велик церкван скорей янцо пуцела корени своєю по других краях швета. Велике гонение Церкван апочали Жидки, кед вивели на суд першого дяконого Стефана и кед зогоубили. Тод ше християне розширили по щацих странах швета.

Гордов-палата.

Вожет стари пилтер полни кон гордох до вачмиу на вачар. На драже спалнує вден гордов з коца, а зон то ше неможроковат.

Церки так гордов у ярку при драже. Прилонец муха и патри: шумна палата. Вошла до гордова и остала у нїм жиц як у даякей палати.

Прилонец комар и гвари:

— Палато, палато, хто у тебе жие?

— Я муха-горлоха. А хто ти?

— Я комар-дзвонар.

— Придз та будзеш жиц ведно!

— Жию вони так дзень-два, аж прибегла мша и задуркала з хвосцриком до гордова.

— Палато, палато, хто у тебе жие?

— Я муха-горлоха и комар-дзвонар, а ти хто?

— Я мишка-грижикнїжка.

— Па бивай з нами!

И дочали их тройо ведно жиц, а шне ше було у гордове несно. Прискакала жабка.

— Палато, палато, хто ту жие?

— Муха-горлоха, комар-дзвонар и мишка-грижикнїжка. А ти хто?

— Я жабка-крекетушка.

— Хибай гу нам, места ту доси.

Але ето прибег зайчок-побегачок.

— Палатко, палатко, хто у тебе жие?

— Муха-горлоха, комар-дзвонар, мишка-грижикнїжка и жабка-крекетушка. А цо ти за лезинь?

— Я худобни зайчок-побегачок, пси не шне тош.

— Хибай не гу нам. Ту будзеш мирни. Ми це бедане!

И почали вони ведно жиц, а прибегла мудра лисичка-шестричка. Красна палата и ей ше попачела.

— Хто там у палати, най ше озве.

— Муха-горлоха, комар-дзвонар, мишка-грижикнїжка, жабка-крекетушка зайчок-побегачок. А хто ти?

— А я лисичка-шестричка.

— Вошла и зона до палати. Кед ето ши идзе вомк (фаркан), отядя ше и хвоси под себе унагує.

— Ей, хто у палати у вискей?

— Муха-горлоха, комар-дзвонар, мишка-грижикнїжка, жабка-крекетушка, зайчок-побегачок, лисичка-шестричка. А по ли за еден?

— Я вомчик-брачик! Унагнул ше и зон до палати.

Кед ето идзе медведз: у леше конари ше ламу, птани пред нїм сцекало. Знаю же е подобри.

— Палато-палатко хто у палати жие?

— Муха-горлоха, комар-дзвонар, мишка-грижикнїжка, жабка-крекетушка, зайчок-побегачок, лисичка-шестричка и вомчик-брачик. А хто ти?

— Я медведз, шипких нес задавим.

Шеднує медведзешко на гордовик, цукла палата и задавет медведз шипких ей жительох.

Даровали на Народни Дом у Руски Керестуре

Др. Данила Шляхович кавентк Криж. 200 Ден.
Арт Карло терговец Р. К. 50

Народни Дом у Керестуре то просвѣтна и национална централа шипких Русинох у Югославии, прето каждый Русин треба да за нього дарує, кельо вощей може. Хот сїдуюци?

ВИЯВА.

Подписани нероздумано увредвел сом членох Аграрней Завдници у Руским Керестуре. Жалуєм тот случай и модлим явно членох Аграрней Завдници, да ми опросца мойо нероздумани слова. Обещуєм, же ше у будучности таких и сличних виступох чувац будзем.

МЕДШИ ДЮРА.

Оглашка.

Андри Будински з Керестура на «Билей» предана шипку градо (материял) зос салашу длугого 10 ната ведно з облаками дзверми и шипку.

Хто сце купити, най ше обяви до нього.

Бурза

Нови Сад 20. IV. 1933.

Жито	225	230	Ден.
Кукурица бачка и срижска	60	64	Ден.
Кукурица нова за юни-май	50	52	Ден.
Кукурица нова сусена	60	65	Ден.
Ярец бачки и срижски	80	90	Ден.
Овсє	90	100	Ден.
Мука 00	340	370	Ден.
Мука число 2	320	340	Ден.
Мука число 6	190	210	Ден.
Хрмпаї	55	60	Ден.
Пасула	90	100	Ден.

Же тарговия навсє правели зос житом, а и а кукурицу спекуляцию, вично зос того, же за остатї дзешц днї жито ше заш дзвигло на новосадскей бурзи до 230 Ден., як цо було у марту. А и кукурица ше тиж дакус подзвигла и вешка ей на бурзи цена 70 Ден. Так високо кукурица того року шне не стала. Добре хто жито до тєраа затримал, але таких баро мало. Кукурица мало людзе дакус вощей па би требало, дя ше ей цена шне дзвигало, да параст може голем з кукурици даяки хасєи вичагнуц.